

Sülmatuud õied.

Sind — 3 f.
 Postiga — 5 f.
 100 lehte 150 f.
 100 postiga 200 f.

Aastas 12 annet.
 Postiga: 12 — 50 f.
 Postita 12 — 30 f.

**Õbusad lood ja tarvilised teadused
 igale ihele.**

Toimetanud T. M. Franzdorf.

Tellimise aadress:
 Нарва, Ново-Перп.
 д. № 70, Т. М. Франц-
 дорфу.

Res 4 eef. tellib saab
 1 prii. Res postita
 5 ostab saab 1 prii.

Eesti mees.

Soost ja rabast ala läbi
 Käib ikka Eesti mees;
 Ei ta karda naeru, häbi
 Selle suure ilma ees.

Ei ta waata, et tall jalad
 Puru, löhki — werised —
 Ei, tall armsad leiwapalad
 Mis töös saadud, higised.

Jumal aitnud seiemaani
 Aitab edespidi ka —
 Seda lootes, eluaani
 Wõtta nõnda rännata. —

J. Kolmsar, Krimmist.

Papsed — kirjaniidud.

Meie Eesti kännust võrsunud, kuulus Wenekirjanik, kes alles mõne aasta eest ära suri, Seller-Mihailow, kirjutas omaft poisikese põlwest, tähelepanemise wääri-
 lifi lugusid. Ruumi puuduse pärast mär-
 gime seie mõned kohad ülesse. Kuulus, unustamata, kirjamees kirjutab: „kolme kaswataja järelwaatusel kaswawin ma ühes kõrwalises, waewases kohas, Peter-
 buris, ülesse. Aga mull puudusiwad kaks kõige paremat ja tarwilisemad koolmeis-
 trit ja need oliwad: loodus ja sõbrad. Ma pidin alati umbhes toas olema, pidin ju noorelt puudusi tundma, nägema,

õpima, mis mu wanemaid piigistasiwad ja mida nad ka minu eest salajas ei püüdnud hoidagi. Sa selle järele hakasin ma ju väga noorelt igast, wähem kui asja-
 kusest — arusaama. Ma kaswawin ühes mõtlejats, meelisklejats — poisikese üles. Mitte arwa ei istunud ma ütfinda kuskilgi ütfiklases kohas ja ei meelisklenud, mõtel-
 nud ning rääkinud iseenesega. Siilgujeta olewusühelt ja imelik wanaema luulekuju-
 tus, tema muinasjutud, näkki neindest, õnne jumalatest jne., teiselt poolt, fundisiwad mu weikese peakese weel suuremale mõtte tegevusele. Ma oleks nagu tuuletiiwul sellest ilmast ühte paremasse, kõrgemasse, puhtamasse ja paremasse — ära lennata tahtnud — aga ikka ja jälle leidfin enese sellesamas umbhes ja uduses tuakeses, kuhu mind mu wanaema õhtul magama oli pannud, enne kui kõik oma, luuleju-
 tustuse tagawara minule wälja oli puis-
 tanud. Ma ei tea, ei saa aru miks meil nii wäga püütakse weikestele lastele — ette-
 luuletada?... Miks neid saab nii wäga wara, mõtte piina alla koormatud?... Ka mina uskufin kindlaste et üks nõidusline õnnejumal olemas on, kes kõik head ja kurja ilma walitseb; kes warji ka meie weikesesse

majafesesse pidi lendama ja seal kõik uuesti ümber muutma. Wanast weikestest majafest ei pidanud põrmugi järele jääma, temast uus suur palee ümber muudetama ja mina nii weikene kui ma ka olin, pidin suureks, toredaks, walgeks kindraliks saama, — suuremat, ülemat ja paremat õnne ei suutnud ma enesele enam mitte ette kujutada!... Minu aimdus, asjade seisuforra ja jooksu üle, magas weel, ta suikus nii rahulikult kui kuis me ahju otjal ja ma ei suutnud sugugi weel enesele küsimisi ette panna: miks see ehk teine asi ilmas juhtub, sünnib, ette tuleb jne. Tuli põletab jellepärast, et ta põletab: nuga lõikab jellepärast, et lõikab—kaugemale nendest tõsibustest ma mitte weel astuda ei suutnud. Ka nägin ma roosifi oma akna peal, aga ma ei teadnud — miks nad kaswawad? „Sa on neid sinna istutanud, jellepärast nad seal ka kaswawad“! Oleksin ma kobe jelle peale wastanud, kui keski nende ilusat kaswamise põhjust minu käest järele oleks hakanud pärima. Ja kui mu isa oleks mind aeda kaasa wõtnud, oma kepi seal maa sisse püsti torganud—kaswama pannud—ja mulle õõlnud, et see kepp saab niijama kaswama, õitsema ja marju kandma hakama, kui Naronigi oma pühaskojas—ja ma oleks jeda just uskunud. Et mull mitte mängu feltfilisi, sõpru, ei olnud, siis kaswasin ma kui wanamees ülesse; ma ei teadnud ega ei tahtnudki midagit teada ja tahta. Teadmise ja tahtmise wõimusi äratawad lapsed ise lastes kõige ennem üles; sest et weike poisikene ikka kõige suurema meeleheaga oma sugusega püüab juttu teha ja rääkida — suuremaid aga heameelega pealt kuulleb ja kui kuskilgi mängu seas mõni arusaamata asi, ehk

weike wiga ette tuleb, siis lähineb tema ikka suurema inimese juurde, nõuu küsima, mis nüüd teha, ehk kuidas olla. Ilma sõpradeta, ilma mängufeltfilisteta kaswab lapsuke puine ja ükskui üles; tema ei saagi jeda edu, elu, kiirust ja asjadest arusaamisi nii pea kätte, — ehk kuigi saab, siis ikka oma filmawaate, aime ja arme järele — mis siis kui teiste feltfis ja seas olles kätte wõib saada. Sellepärast olgu lastekaswatajate pea püüd, lapsi lastega ja kui wõib ikka hea lastega, feltfis mängimas ja lõbutsemas — lubada; see teritab, kiirendab ja elustab ja karastab nende uimuwat wainu“. Nii muustamata kirjaniiku mõtled. Meie ei suuda seie enam midagit juurde lisada.

Puhke paik.

Mu wäsind pead nüüd lase
 Su rinnal puhata.
 Siin on tall armsam ase —
 Mind oled walind sa.

Mull pole ema, isa
 Ei wenda, õde ka —
 Mu hinge nutukisa
 Kaob elus kuulmata.

Ei keegi ilmas küsind
 Küll minu järele —
 Laew ankruta ei püsind
 Tuul ajas merele.

Nüüd murest wäsind olen
 Ja wäsind wõitlusest,
 Kui tuwi laewalt tulen —
 Kus toetan warbakest!

Mu wäsind pead nüüd lase
 Su rinnal puhata;
 Siin on tall armsam ase,
 Hea mulle oled sa.

Elise Aun'i «Kibuwitsa öied».

Kirjad.

I.

Mustamere ääres ²⁰/_{XII} 92.

Kallis sõber!

Kui ime teel sain mina teie lendlehe esimese numbri „Tuule tiiwul“ siin kätte! Mees on küll kehast kõhetu, ei

tea kas nad seal Gestis talle sugugi süüa ei raatši anda, wõi ei seedi tema siiskond nende ette kandeid? Aga olgu mis on, mulle tuli tuju peale kui ma jeda weikest Taawetit silmitsesin, talle õige siit poolt küla kattu saata. Ja siin ta ongi. Wõtta heaks, ehk arwa weaks — aga ära ja teda oma pauna pistmata jätta — muidu ei võtta ma enam sinu seie käimist wana sõprussega vastu. —

Milllest sulle siis, pisuke Taawet ka kõnelda? Kas ilmadest? Teed wist wiltu näu. Kas wiljast? Arwan jeda sama! Aga millest siis?... —

Na olgu siis Türlklastest. Ma mälestan, kui ja weel wiiskudlega Wenewere padrikus jooksid, et ja siis wa „Postipapast“ Türlklastest ja Wene-Türgi sõjast armastajid lugusid kuulda ja lugeda. No kuula siis nüüd neist ka paar sõna, ega mina mees pikki kirju luuletada mõista — hakkam, sõnan — ja ots ongi!

No Türlklastest. — Need mis siin on, ei olegi need Türlklased kelledest sina omal ajal Postipapast lugesid, sinu omad olid ikka hirmsa tõmmu nägudega, koleda kõngus ninadega ja pitka hammastega. Meie Türlklased on need õiged Türlklased, kes oma weikeste purjupaadikestega, seal poolt Mustamerd seie meie poole kalu püüdma tulewad. Nemad mehed on kaunis julged seda kardetawat teed iga kewade jälle uuesti ettewõtma ja fordama. Nad on osawad meremehed, julged ja õpinud kalapüüdjad. Kui arwad et Türlklased kui rööwliid seie poole merd, kalapüüdma sõidawad, siis eksid raskesti. Need mehed ei mõtlegi rööwimise peale. Ei — nemad tulewad puhtail rahu mõttel, paluwad, palkawad, ehk rendiwad siit meie poolest kaldaft omale kalapüügi kohakejed, mak-

sawad kõrget üüri, täidawad peale pandawad — seaduslised — määrused, kohused — elawad, kauplewad ja kui kalapüügi aeg möödas — sõidawad jällegi oma weikeste purjupaadikestega üle mere — Türgimaale tagasi.

Kalapüük siin Musta mere rannas Kaukasuses, on weel nõrgal jalal. Siin sed Wenelased ei ole kalapüügi peale mitte nii harinunud, kui mõne mu asjanduse peale. Ka ei tunne nad kõiki meres elutsewaid kalade seltsi, ei tea siis ka kuidas ehk kus kohas nad — kalad — kõige enam armastawad ajuda. Nii wäga sagedaste tuleb ette, et Türlklane kes kaugeft seie kalapüüdma sõidab, kohaste elanikudele ära õpetawad ja kätte juhatawad — kust kohalt ja kuidas jeda ehk teist kala püüda. Aga nemad — Türlklased — on siin oma keelega tulises häbas. Nad õpetakiwad paljugi, aga mis teed ära, kui Babiloni keelte segadus rahwaste wahel maad on wõtnud. Tihti pealegi tuleb ette et Türlklased Wenelasi oma paatide peale kutsuwad ja neile seal siis kui wiee sõrme peal, kõik ette ja taha kätte näitawad, kuidas jeda ehk teist kalaseltsi püütakse. Aga Wenelased ei usalda uisapäisa ka Türlklaste paatidega merele minna. Sest kes teab, mis nõuu neil olemas on.

Juhtub kuhugile Wene külasse sisse minema ja küsib omale kala sõögiks, siis saad warsi wastuse, et kalu neil mitte ei ole; aga mõne kümne samu taga püütakse kalu kui lund. Ja kui juhtub küsima mis te ei püüa, siis saad wastuseks, et ei mõista. Aga Türlklased, kes teine poolt merd seie sõidawad, mõistawad ja kauplewad kaladega. Eks tee hullud häbi meie meestele?

Braegu püüavad Türklased Kaukaasuse, nõnda öelda „lajas väinas“ kala. Ja sellest püügi kohast peavad nad oma püütud kraami 50—60 wersta taha, Noworosfistisse, müügile wiima. Sinna peab mööda merd sõitma. Ja neil meestel on ka wahest suurigi wiperufi. Sagebaste peavad nad omast kraamist ilma jääma. Näituseks peatwad nemad siin mäe pool kaldal, siinseid seadusi täitma. Ja need on mõnes kohas ka mõnesugused. Noworosfistis piab esiteks iga kalameeste paadi wanem — kipar — Wenekeelt mõistma, teiseks peab kalameeste wanem Helen-Schiki sõitma ja sealse rannawahtide ülema käest läbi sõidu sädel tooma; mida see aga milgi tingimisel muidu ei anna, kui paadikese wanem, kipar, Wenekeelt ei ole. Ja säärawst meest on siit naljalt leida kes Wene- kui ka Türgikeelt hästi räägiks. Mitte nii wäga ammu sõitis sell põhjusel üks Türgi kalapüügi paadikene neli päewa ja ööd siise lastmata merel ja tema kraam, kaup — läks kõik hukka. Rahju oli mõni sada rubla suur.

Minu kiri läheb julle ehk igawaks, teen järsku lõppu. Kui aga mulle weel „Tuulte tiibu“ ehk nagu neist näha, „Mõtte wiibu“ saadab — siis saada tükki 10, mull on siin ka „tawarisid“ pistan neile mõned „tiivad“ külge, — ehk mõistawad siis parem lennata!

Ela hütwasti, sinu kooliwend

K. Arakas.

Oh mets!

Kus puude oksad kiiguwad
Ja põesa ladwad liiguwad,
Kus woolab magus lille lehk
Ja wärske tuule mõnus õhk.
Oh mets, oh mets — nii waik —
Seal on mu rahupaik! —

Kus loom seal hübab ilus
Ja linnud laulwad wilus,
Kus jääger jahisarwe lööb
Ja püssi paugul kõla teeb —
Oh mets, oh mets — nii waik —
Seal on mu rahupaik! —

Kus pea waiksust kuulda
Et imelik on laulda:
Kus korra hellast kahiseb
Ja pea waljust kohiseb —
Oh mets, oh mets — nii waik —
Seal on mu rahu paik! —

Dr. M. Weske, Laulud.

Bimedas aias. *)

C. M. Frandorf.

II.

Riired sammud saidwad kuuldawaks.
Oli kaks inimest, kes mööda kitsast
treppi alla jooksiwad.

Ruttu tõmbasin ma tundmata neiu-
kese oma käe kõrwa ja istusin rahulikult
weikese pingikese peale, mis ülewelt alla
jooksiwa trepi keskkojal seisib ja haarasin
oma tubli okalise kadakakeppi pikku.

Mu tundmata naesterahwas lastis
oma pea mu õla peale, wõttis oma
kübara peast ja pani minu kõrwale
pingile.

Nii ootasime nüüd tulejaid.

Esimene kes eespool alla tuli, ei
jäänud meie kohas peatamagi. Teine
wahtis küll kaunis tungiwalt minu ja
mu kõrwal istuwa naesterahwa otsa —
aga, ta ei lausunud sõnagi. Ka tema
kadus alla pimestikusse ära.

„Tänu Jumalale! Nüüd on nad siit läinud“!
õhkas minu kõrwal istuw naesterahwas,
enam iseenelele, Jumalale, kui minule.

„Jah, need on küll läbi läinud. Aga
kas ei wõiks ma teada saada, mis asi
teil nendega ees oli? Wõi on see ehk

*) Waata „Narwa Naljad“.

mõni saladus, mida üks kolmas teada ja kuulda ei tohi"... päritasin mina natuke aja taffa, kui arwasin, et need ülewelt alla ruttajad ju kaunis kauget eemal on.

"Oh, see on üks pikk jutustus! See on üks keeruline küsimus. Aga siiski tahan ma, nii lühidalt kui võimalik, seda teile ära kõnelda — tänuks täidetud südamele selle eest, et teie mind, ühte tundmatat tütarlast oma kaitse ja warju alla võtsite!"

Ta wabastas end natukeseks ajaks minu käewarrest, wõttis pehme maitsetise õliga üle niisutatud ninarätiku, pühkis sellega omal üle näu ja nuuskas ninakese tühjaks ning algas uuesti, pehme, pool wabiseva, südamesse jookswa healega:

"Mu peastja! Minu nimi on Klara Klausson, ma elan Jõesuus, minu isal on seal mitu maja, ehk kuidas neid kutsutakse „datsi". Nii wäga jagedaste saan ma Narwa sõitma; üksford ühe, teineford teise asja pärast. Ja kõige enam ikka sellepärast, et mull endal sumeti peahete kraami poob on. Ma ise olen ka ehtetegija, ehk kuidas neid kutsutakse — tanu tegija....

Siin pidin ma tähtu küsima: Kas omal ju ka tanu peas on, aga sain sõnajabast weel õigel ajal kinni.

Ta jutustas edasi:

"Meie „dabhis" elasiwad aasta kolme eest ühed Narwalinna jaksad. Nüüd on enamaste Peterburi omad olnud. Ja neil jaksstel oli üks teener, keda Jüriks kutsuti, Benekesles ikka Egor, Saksakeles Georg ja Gestikeeli kutsuti seda poisfi ikka Jüriks. Muud nime ma temal olewat ei kuulnud. Ja see Jüri, nüüd kui ma teda jelle nimega kuulsin hüü-

tawat, hakkas hullupööra mind kiusama. Ta ise ütles ikka armastama — aga mina arwan et see mitte armastus ei wõi olla, kui üks meesterahwas end wägise teisele peale topib. Aga ei tea, ehk meid kuulatakse, waritsetakse siin kohal? Kas ei wõiks me kuhugile paremasse paika minna"? Kõõs korraga tütarlaps, mind kui unest ülesse raputades, kuhu ma seda õrnast õpiku healt kuuldes olin wajunud.

"Ei tea, ma arwan et siin kõige julgem on. Efiti sellepärast, et meie tasane jutustus siit alla, ei ka ülesse, ei kosta, ja teiseks näeme, ehk õigem — kuuleme meie iga üht, kes trepist alla ehk ülesse peaks hakama tulema, olgugi et udu pärast meie neid näha ei wõi. Nii arwan ma, et meie sugugi seda kohta käest äraanda ei wõi, pealegi et need inimesed ja Jürid teid sealt alt ehk weel nüüdki otsiwad. Ma palun teid üsna rahuline olla ja siin waitjelt asja seisuforda — ning lõppu — ära oodata. Kes teab mis nõuu neil weel ees on?!"...

(Järg kolmandas andes).

Kui ma teaks.

Kui ma teaks ühe ainsa hinge
Kesse hea on ilmas minule
Kesse osa wõtab minu elust
Kes ei minust ära tüdine.

Siis ma läheks läbi pime ööde
Läbi laia lumehangede,
Nagu hirmust taga aetud tõttaks,
Peidaks nuttes pea ta sülesse!...

Elise Aun'i «Käbuwitsa öied».

Meie õnnerüütlid.

(Pildike suurest uulitsast).

Shtuneh.

Mööda Narwa linna pea uulitsat patsee-rib kena neiu. Talle tuleb noor peiu wastu.

Peiu teeb peaga weikese knifju, tõstab parema käe kaabu äärele ja ümifseb üht arusaamata sõna. Neiu läheb waitkides edasi.

Peiuke waatab ja waatab talle järgi, ümifseb weel midagit ja astub neiu järele. Ja teisel filmapilgul sammub ta neiukese juurde üsna, külge-külle juurde...

„Kallike!“ algab tema — „meie oleme teiega kuskilgi koos olnud“?...

Neiu waitkib ja läheb edasi.

„Pardon — aga miks te ei taha wastata?... See on tõsi, et ma teid kuskilgi ifka näinud olen“?!...

„Mitte kuskilgi ei ole te mind näinud“ — lausub lõpeks neiuke — „ma palun teid jätta mind rahule“?...

„Ja — ja — ja!... Niifugune noorukene, ilujakene ja — kui tige?... Imelik!... Mu kallike — lubage, et ma teid jaadan?... Mis?... Ei jällegi sõna!... No üksta kõit lähme siis waitkides, ilma jututa edasi!... Ja ma pean tunnistama, et mulle nii wäga teie ülesse puhutud huulekesejed meeldiwad! Kuid ma palun ärge neid mitte nüüd kobe hammaste wahale wajutage — ei, see ei lähe!... Kuhu teie siis lõpeks tõttate ja nii ruttu — olge head mu kallike, mu tuike mu tibuke“...

Neiu lööb lõginal naerma.

„Häbemata! Kui teie mind rahule ei jata, siis“ ...

„Siis, siis kargate minule kaela?... Do, see oleks wäga tubli, nii wäga taewalik õnnis!... Kui wäga ma mustawerd naesterahwaid armastan, ifeäraniis weel niifuguseid ilusaid, ümargusi palekeisi ja nende üles puhutuid huuli!... Do, see on taewalik!... Üle määra taewalik!... Olge nii head mu inglifene, aga mis arwate ifhest piifufesest õhtufest... mis ma...“

Neiuke käästab järsku teisele ja läheb teine poole uulitjat, eest ära.

„...„Imeksapanemiise wäärt, ifitud on nüüd ilmale siqinenud!“... kuulab ta enese taga kedagit ütlewat; — need on niifugused jami-jalad, et nad igale wähegi peenemale naesterahwale külge püüawad määrida!... Ka üht jammu ei anna nad wabaks edasi astumifseks aega!...“

Neiuke käästab ümber ja näeb enese taga üht teist pitka, no wäga peenifsejelt riides

olewat ifikut. Temast jammu taga pool, käib rääkija, paks, tugew emandakene edasi...

„See on wäga halb nähtawus, mu kallis; mina aga ei ole mitte niifugune; mina ei hakka mitte ifht warjuta naesterahwast kinnipidama ehk kimbutama — see on häbi!... Aga mis jaa neile noortele tulipeadele ära wõid teha?... Aga siiski — pardon — mu weike piiga: kas ei wõiks ma teid saata?...“

Ja pikk ifand oli ifhel hüpanifsel meie noore neiu kõrwas.

„Ah ei — pole waja“!... lausub see ja wahib eemale jäewa pafju dame poole tagasi.

„Pole wiga — nüüd on minu wäljas käimise tunnife ja null oleks jugu aega teid... kas ifhe weikese õhtufe...“

„Tänan, tänan — ma ei soowi — ja null on ifit ainult weel mõni jamm...“

„No jeda parem!... Pardon, teile teeb te pakkifene tüli?... Olge head lubage?...“

„Ma tõendan — mitte, mitte...“

„Mu Jumal, küll, mäherdune wastif?... Egas te mind ka mõneks uulitja poifiks...“

Neiuke ei kuulda teda, ifhe hüppega on ta mööda sõitwa woorimehe peal ja sõidab tagasi waatamata oma teed — edasi.

Pikk ifand wahib talle anmulsi suul järele ja ümifseb arusaamatuid sõnu omale habemesje. —

Õnneotsijatele.

Küll mitu meest on rikkaks saanud
Kes läksid ära Eestimaalt —
Kuid mitmed waesemaks weel jäenud
Kes otsid wara wööralt raalt.

Küll mitmed wiskaks waate pilku
Siit kangel Eesti leiwa peal —
Ja sööks heal meel soola-silku
Neid pole saada kangel maal!...

Oh Eestlane, kui tahad tõtta
Siit waiksest kodust rändama,
Siis mõtelda sa enne wötta,
Seal elu sant kus oled sa!...

Ei ole kuskil õnnemäge
Kust kerge kulda kaewata —
Weel pole leitud seda wäge
Mis rikkaks teeks küll waewata?!...

J. Kolmsar, Krimmist.

Leidused.

Uus logani-mari. Logan (Logan-Berry) on ühe koguni uutjeltsi taimne nimi, mis nüüd wast maakera peale ilmsiks jaanud. See uustain, mis Amerikas iseäraldajal teel — ühe metswaarmarja ja koeralodjapuu — õispuu — ühinemisest ilmale on figinenud, tõmbab kogu taimeteadlaste tähelepanemist oma peale. Amerikast on uus taimne Europassse rännanud. Ka siin ei ole tema üle imes-tajate ringfond mitte weike. Kõige enam tähelepanemist on tema toitew marjasahwt enese peale tõmmanud. Siis aga ka see, et uus logani-mari igas kliimas kasvada ja walmis saada. Tema ei pidada mitte meie põhjapoolseid kliimasid kartma; iseäranis aga meie talwe külmast, kus tema ka finni katmataalt väga hästi wõida pakasele kül-male wastu panna.

Logani marja sahwt olla mitmet pidi imestaw terve. Tema anda ka palju rohkem jaakt kui meie maafika-, waarika-, sõstra- ehk kikerpilli põesjad. Temas kasvada väga juured rammusad, lihawad marjad. Marja juurus minna mõnes kohas kuni wõrekanana muna juurusseks. Marjade wärv, karw, olla kui waarmarjadel, kuid mitte nii elepunane waid jugu kollakasroheline. Wäga pehmed — kui üsna walmid on — ja maitsewad, ornad — nii kui neid suhu, pistad, siis üsna ise- enesest ära sulawad ja suhu ühe „taewalise“ magusa maigu järele jätawad. Marjad sei- sawad väga hästi puie külges finni; nad asenewad niisama jugustes ümardustes, kui waarmarjadki. Üleüldse jellel uuel marja jeltfil, logan marjal, on suur tulewik, kui oma kerge ja igajuguse kliimaga lepiwa kodukohta, niisama ka oma ine toitwa, maitswa, kui ka nõuetawa marjade tõttu.

Ehk saame weel enne furma meiegi jeda ime looma näha, kui mitte näha, siis ehk tema „taewalisi“ wilja mekida“!...

* * *

Lendawad kilpkonnad. Seiemaani on küll teada, et lendawad hiired olemas on, nüüd on aga lendawad kilpkonnad neile ka juurde figinenud. Keegi isand Bertran, kes Alshiris muuseumi hoidjaks on, on neil

päiwil Jillepewilli sõitnud, et seal ühte ime- looma, üle waadata, mida ühe Italia laewa- mehed seal finni olla püüdnud.

Ja siin on need teadused, mis tema jellest imeloomast, — kuidas ajakiri „Italie“ jutus- tab, — päewa walgele saadab: „See on üks neist kõigesuurematest kilpkonnadest; tema lajus üks meeter ja kakskümmend kolm janti- meetert on ja temal on kaks tiiba küljes. Tall on kaks esimest käppa, mis otjast õhu- lehwitaja moodi laiad on ja kumbki üks meeter ja nelikümmend seitse jantimeetert pit- kad ja üks meeter, 10 jantim. otstest mõdetes laiad.

„Need kilpkonna tiivad tuletawad ane- pardi- ehk luige ujumise lestjalgu, meelde. Nemad on nii tihedad, et õhk nendest mitte läbi ei pease; karedad ja kõwad, nagu nahk- hiirtegi omad.

„Tagumised jalad on niisama jugged kui harilikel kilpkonnal iftagi on. Minus muutus on tall peas: temal on „juuksed“ peas. Kuna harilikudel kilpkonnadel pealagi paljas, file ja ühetasane on, on jellel jeltfil, millest jutt, peas kaunis tordifene karwu. Ja sell moel on loomafene ennem ühe metslise olewuse, kui weelooma, tõugu“.

Herra Bertran sai loomade leidja ja hoidja käest luba, üht eksemplari imeloomast oma muuseumi tuua.

Wahe-palad.

W. R.

Gummitaw mõistatus. Neapoli linna peawulitsa ääres on püha Wititri klooster. 1798-mal aastal ilmus umbes 200 jammu jellest kloostriist eemal, ei tea kellest püsti pandud, 4 arshinat kõrge, jammas. Samba hommitupooljel küljel oli järgmine Prant- juse keelne pealkiri.

„Jga aasta! Mail, kell 6 hommiku, on null kuldne pea“!...

Järgmisel aastal, 1 Mail kogus jamba juurde juur hull rahwast, et jeda imet näha

jaada, kuidas jamba pealmine ots kullatud jaab. Sambaga aga ei jündinud jellel päewal ei midagit ijeäralist, jammas jäi ifka jambaiks nagu ennegi.

Agas kas rahwas rahu jäeb? Järgmistel aastadel kogusiwad nad ifka ja jälle jamba ümber ja ootasiwad ime ilmumist. Aga jeda ei jündinud mitte.

1816-mal aastal kobijiwad, püha Wittiri nungad, ühes oma ülemaga ühte kloostriisse. Kloostrist lahkudes käskis kloostriülem, jammas maa jeeft wälja wõta, et ehk tema alt warandust leida. Nad ei leidnud midagit ja jammas jai oma wana koha peale tagasi pandud. Kloostriülemal oma munkadega ei olnud paremat õnne: ka nemad ei leidnud midagit ja nad hakasid arwama, et jee kes jelle pealkirja teha on lastnud, mõni narr ehk jälle naljahammas on olnud, mille peale mingijugust tõjist tähele panemist ei hooli arwata.

Wimaks 1841-jel aastal juhtus jeda uutitjad mööda üks kerjaja ehk latjaron, rändama. Ka tema jäi jaladuslike jamba juures peatama ja luges ta pealkirja. Seal käis korraka kui üks ijeäraline ainduse kuhu üle jandi teha: ta nagu oleks kirja tuumast aru jaand. Ta waatis päitefe poole, mis heledaste pilwita taewast alla kiirgas, ka lühikefe warju poole, mis jammas enesest maa peale paistis. „Jah, nii jee peab olema, — tarwis õnne katjuda!“... pomises jant omale habemesse ja läks edasi.

Esimejel Mail, wara homniku seisis jant juba jamba juures, kus tema õnneks jell päewal ühtki inimest olemas ei olnud. Sandil oli labidas kaajas ja ta ootis mill kell nüüd 6 lõõb. Oli kloostri kell jeda aega kuulutanud, siis astus jant jamba juurde, mõõtis jelle koha, kuhu jambawari ära lõpes ja hakkas seal kaewama. Wähefe kaewamise järele leidis ta ühe raud katlasefe, milles 80000 jhillingit jees oli. Samba pealkiri ei olnud waletanud: jellel esimejel mail oli tall tõeste kuldne pea — ehk kui mitte temal enesel — siis tema warjul!... Õnnelik leidja ostis omale jelle raha eest

Mantua ligidale toreda ja juure maja ja juri alles paari aasta eest ära. Ta nimi oli Amorol Rowata.

Tõe terad.

— Mis hoolega hojad, jeda rõõmuga ka lauale kannad.

— Ei sõida keski piitja abil liiga kaugele — ja ilma piitjata ammugi mitte.

— Kui meil aga pea õladel oleks — siis elame ise ja ka meie omaksed jaakjwad elama.

— Ehk ja küll oma sõprast maha jäed, siis ära jae omaast tööst — ette wõttest — mitte maha.

— Heategu seisab kaua meeles, kuri tegu weel kauem! —

— Kes puudust põle tunnud, jellel ei ole ka Jumal meelde tulnud.

— Kui õnne tahad tabada, siis püüa wara woodist wälja ja!

— Kes ilmas mõnda on kuulnud ja näinud — jee teab ka jellest rääki.

— Wara tööle, hilja woodi — nõnda rikkust maja toodi.

— See ei rojasta inimest, mis juust jisse läheb, wait jee, mis sealt wälja tuleb.

Дозв. цензурою — Юрьевъ, 7 Октября 1902 г.

Trükitud H. Põderi trükikojas, Narwas.